

Marktconsultatie Specificatieomgeving voor wendbare wetsuitvoering

Kenmerk: SPEC-WWU
Opdrachtgever :
Belastingdienst Centrum voor Facilitaire Dienstverlening
Inkoopuitvoeringscentrum Belastingdienst
Postbus 9050
7300 GM APELDOORN
Datum: 05-08-2015

1 Voorwoord

De omgeving waarin de Belastingdienst opereert verandert voortdurend, en de Belastingdienst heeft moeite om voldoende snel mee te veranderen.. De heffings- en inningsprocessen sluiten niet meer aan bij de manier waarop de belastingbetaler gewend is geraakt te interacteren en te communiceren. Ook het toezicht en de verwerking sluiten niet meer aan bij het steeds meer diverse bestand van belastingbetalers. De werkwijze van onze Belastingdienst is op onderdelen verouderd. Ook de delen van de werkwijze in de IV-voortbrenging zijn verouderd.

De Belastingdienst is bezig met een oriëntatie op de mogelijkheden voor het verbeteren en versnellen van het IV-voortbrengingsproces. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan het verhogen van de kwaliteit en traceerbaarheid van specificaties.

De werkwijze om te komen tot specificaties in het IV-voortbrengingsproces is onderdeel van onderhavige marktconsultatie. Om deze werkwijze te ondersteunen is een specificatieomgeving voorzien.

Met deze specificatieomgeving voor wendbare wetsuitvoering wil de Belastingdienst komen tot een versnelling¹ van de voortbrenging van informatievoorziening door:

- Standaardisatie van de wijze om te komen van wet- en regelgeving en beleid tot specificaties voor producten en diensten.
- Specificaties traceerbaar te maken naar wet- en regelgeving en vice versa.
  - Zodat impact van veranderingen in wet- en regelgeving op de uitvoering sneller bepaald kunnen worden.

In deze marktconsultatie zijn de huidige methoden en technieken van het IV-voortbrengingsproces aangegeven en is de gewenste situatie geschetst. In dat kader zijn een aantal vraagstukken geformuleerd.

Om te komen tot een heldere en realistische markt vraag en om een indicatie te krijgen van de kosten voor beschikbaar stellen (implementatie) en het afnemen van deze dienst, zijn we op zoek naar bedrijven en instanties die hierin, geheel vrijblijvend, willen meedenken.

Voor alle duidelijkheid: het betreft hier **GEEN** offerteaanvraag.

De Belastingdienst nodigt gegadigden uit om antwoord te geven op de geformuleerde vragen (hoofdstuk 5).

---

¹ De versnelling die nodig is om de ambitie en de daaraan gekoppelde doelstellingen te ondersteunen zoals genoemd in [hoofdpijnen aanpak Belastingdienst](#)

2 Inhoud

1	Voorwoord	1
2	Inhoud	2
3	Procedure	3
3.1	De Belastingdienst	3
3.2	B/CAO	3
3.3	Inkoopuitvoeringscentrum Belastingdienst	4
3.4	Doelstelling marktconsultatie	4
3.5	Procedure	4
3.5.1	Algemeen	5
3.5.2	Aanleveren gegevens marktconsultatie	5
3.5.3	Communicatie tijdens de marktconsultatie	5
3.5.4	Voorwaarden aan de beantwoording	6
3.5.5	Vertrouwelijkheid	6
3.5.6	Gelijkheid van informatie	6
4	Beschrijving vraagstelling specificatieomgeving WWU	8
4.1	Context	8
4.2	Probleemstelling	9
4.3	De huidige situatie	9
4.4	Wat willen we in de nieuwe situatie?	10
4.5	Achtergrondinformatie	11
5	De marktconsultatie-vragen	12
5.1	Antwoordinstructie	12
5.2	Bedrijfsgegevens	12
5.3	Vragen in het kader van de gewenste oplossing	13
5.4	Vragen in het kader van de sourcing	13
5.5	Vragen in het kader van de implementatie	14
5.6	Input leverancier	15
Bijlage 1	Hulpmiddelen en methoden in de IV-keten	16
Bijlage 2	Visie wendbare wetsuitvoering	19
Bijlage 3	Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels	20
Bijlage 4	Eisen en wensen specificatieomgeving diensten	21
Bijlage 5	Schermenontwerpen producten en diensten	22

3 Procedure

3.1 De Belastingdienst

De Belastingdienst maakt deel uit van het ministerie van Financiën. Het ministerie van Financiën is verantwoordelijk voor het financieel-economisch beleid in Nederland, het beheer van de overheidsfinanciën en het beleid rond de financiële markten. Het ministerie heeft een centrale rol bij het opstellen van de rijksbegroting en de miljoenennota, en bewaakt de begrotingsuitgaven.

De bekendste taak van de Belastingdienst is het heffen en innen van belastingen en premies. Jaarlijks verwerkt de Belastingdienst de verschillende aangiften van 6 miljoen particulieren en 1,1 miljoen ondernemers. De Belastingdienst int niet alleen, maar keert ook uit. Zo verzorgt de Belastingdienst bijvoorbeeld de uitbetaling van inkomensafhankelijke toeslagen voor kinderen, kinderopvang, huur en zorg. Andere belangrijke taken zijn:

- Het opsporen van fiscale, economische en financiële fraude;
- Het houden van toezicht op de invoer, uitvoer en doorvoer van goederen;
- Toezicht houden op het naleven van de fiscale wetten en regels.

De Belastingdienst bestaat uit de volgende organisatieonderdelen: Landelijk Kantoor Belastingregio's (LKB), BelastingTelefoon, Belastingdienst/Centrale Administratie (B/CA), Douane, Toeslagen en Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD).

Om alle taken goed te kunnen uitvoeren, heeft de Belastingdienst twee facilitaire centra:

- Centrum voor kennis en communicatie (B/CKC);
- Centrum voor facilitaire dienstverlening (B/CFD).

Ze verzorgen de communicatie met het publiek (B/CKC) en zijn verantwoordelijk voor allerlei faciliteiten, zoals huisvesting (B/CFD) en opleidingen (B/CKC).

De Belastingdienst heeft een volwaardige en marktconforme ICT-organisatie. Deze wordt, waar nodig en mogelijk, ondersteund door professionele partijen in de markt. De ICT-organisatie is onderverdeeld in:

- Centrum voor applicatieontwikkeling en –onderhoud (B/CAO);
- Centrum voor infrastructuur en exploitatie (B/CIE).

Bij de Belastingdienst werken in totaal 30.000 medewerkers.

3.2 B/CAO

B/CAO is de system integrator van en voor de Belastingdienst. B/CAO is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en beheren van ICT-applicaties, al dan niet in samenwerking met marktpartijen.

Vier pijlers vormen het hart van B/CAO: Service Commitment, Service Control, Service Delivery en Service Capacity. De directie wordt ondersteund door een centrale staf.

Visie en missie

B/CAO is hét bedrijfsonderdeel dat applicaties ontwikkelt, onderhoudt, integreert en beheert voor de Belastingdienst, al dan niet in samenwerking met marktpartijen.

Missie B/CAO:

"Vanuit het besef dat de Belastingdienst een sleutelpositie heeft in de maatschappij willen wij een ondernemend en excellent IT bedrijf zijn".

B/CAO ontleent haar bestaansrecht aan de Belastingdienst. De prioriteiten die de Belastingdienst stelt zijn daarmee de prioriteiten van B/CAO en samenwerking met alle partners in de IV-keten is een randvoorwaarde voor succes. B/CAO is een organisatie die producten en diensten op inhoud, tijd en prijs levert zoals afgesproken. We zijn een betrouwbare partij die ervoor zorgt dat onze klanten tevreden zijn en blijven.

3.3 Inkoopuitvoeringscentrum Belastingdienst

Inkoopuitvoeringscentrum Belastingdienst (IUC Belastingdienst) is onderdeel van Belastingdienst/Centrum voor facilitaire dienstverlening (B/CFD) en is de dienst die namens de Belastingdienst aanbestedingen uitvoert.

In het kader van een compacte rijksdienst is IUC Belastingdienst per 1 januari 2013 een Inkoopuitvoeringscentrum (IUC) voor de rijksoverheid. Dit betekent voor de unit uitbreiding van taken en opdrachtgevers buiten de Belastingdienst.

IUC Belastingdienst verricht inkoopactiviteiten voor de generieke inkoop van de bij haar ondergebrachte rijkscategorieën en daarnaast voor de specifieke inkoop van de Belastingdienst en Domeinen Roerende Zaken. Zij doet dat op een wijze die effectief, doelmatig, transparant en rechtmatig is.

Zie voor meer informatie over de organisatie van de Belastingdienst de internetsites www.belastingdienst.nl en www.rijksoverheid.nl/ministeries/fin.

3.4 Doelstelling marktconsultatie

De primaire doelstelling van de marktconsultatie is om inzicht te verkrijgen over in hoeverre onze ambitie ten aanzien van de specificatieomgeving voor wendbare wetsuitvoering ingevuld kan worden door partijen. Daarbij zijn we met name geïnteresseerd in de omvang van de dienstverlening, prijsstelling en levertermijnen. Redenen voor de gestelde ambitie moeten daar worden verwoord.

Om invulling te geven aan bovengenoemde doelstellingen zijn we op zoek naar bedrijven die hierin, geheel vrijblijvend, willen meedenken.

3.5 Procedure

Als gegadigden, wordt u uitgenodigd om de gevraagde informatie in dit document zo volledig mogelijk en als een complete set binnen de gestelde termijn te verstrekken. Vanaf het moment van uitgifte van deze marktconsultatie tot en met de verspreiding van de resultaten van deze marktconsultatie, zal de aanbestedende dienst de procedure volgen zoals in dit hoofdstuk is beschreven. U wordt gevraagd om deze procedurele regels in acht te nemen. Deze marktconsultatie is geen onderdeel van een inschrijvingsprocedure bij een aanbesteding.

3.5.1 Algemeen

De aanvragende dienst is:

Belastingdienst/Centrum voor facilitaire dienstverlening (B/CFD),
Inkoopuitvoeringscentrum Belastingdienst
John F. Kennedylaan 8
7314 PS Apeldoorn

Hoofdingang Walterboscomplex, receptie "De Plint"

Contactpersoon: Marc Groot Koerkamp
E-mail: cict.inkoop.aanbestedingen@belastingdienst.nl

Adres voor indienen van stukken:

Belastingdienst / Centrum voor facilitaire dienstverlening
Inkoopuitvoeringscentrum Belastingdienst, WBC kamer C6.49
T.a.v. de heer M. Groot Koerkamp
Postbus 9050
7300 GM Apeldoorn

3.5.2 Aanleveren gegevens marktconsultatie

Wij verzoeken u de beantwoording in de Nederlandse taal te doen en dit uiterlijk op **6 oktober voor 13:00 uur** te mailen naar genoemd e-mailadres, onder vermelding van:

Marktconsultatie Specificatieomgeving voor wendbare wetsuitvoering (SPEC-WWU)

Indien op genoemde datum geen beantwoording is ontvangen, wordt aangenomen dat u geen beantwoording wenst in te leveren. De Belastingdienst behoudt zich het recht voor om te laat binnengekomen beantwoordingen op de marktconsultatie mee te nemen in de evaluatie

Als uw informatie niet in één mail past omdat u de 10mb overschrijdt kunt u ook aanleveren via:

- usb-stick;
- teksten opgemaakt in Microsoft Word NL, PDF formaat;
- spreadsheets opgemaakt in Microsoft Excel NL formaat.

De planning ziet er als volgt uit:

Activiteit	Datum
Publicatie marktconsultatie op Tendered.	5 augustus 2015
Uiterste datum voor het stellen van vragen t.b.v. de Nota van Inlichtingen	1 september 2015
Beantwoording Nota van Inlichtingen	8 september 2015
Laatste moment van insturen beantwoording.	6 oktober 2015
Terugkoppeling resultaten marktconsultatie	n.t.b.

3.5.3 Communicatie tijdens de marktconsultatie

Tijdens de marktconsultatie verloopt alle communicatie met de Belastingdienst met betrekking tot dit onderwerp via de contactpersoon.

Voor het stellen van vragen is een nota van inlichtingen ronde ingelast.

3.5.4 Voorwaarden aan de beantwoording

Het deelnemen aan de marktconsultatie is voor zowel deelnemers, als de Belastingdienst vrijblijvend. Partijen (inclusief partijen die niet deelnemen aan de marktconsultatie) kunnen aan deze marktconsultatie geen (wederzijdse) verplichtingen of rechten jegens de Belastingdienst ontleen.

Voor het uitbrengen van de beantwoording en de daarvoor uit te voeren werkzaamheden en te verstrekken materialen kunnen aan de Belastingdienst geen kosten in rekening worden gebracht. De beantwoording wordt eigendom van de Belastingdienst.

Deze marktconsultatie dient uitdrukkelijk niet om een voorselectie te maken van gegadigden in het kader van een eventuele uit te voeren aanbestedingsprocedure. Evenmin zullen bij de marktconsultatie betrokken partijen op enige wijze worden uitgesloten van eventuele participatie in een aanbesteding.

De marktconsultatie maakt geen deel uit van de aanbestedingsprocedure en beïnvloedt op geen enkele wijze de kansen en mogelijkheden voor deelname aan de aanbestedingsprocedure. De marktconsultatie geeft ook overigens op geen enkele wijze een overeenkomst of juridische binding tussen de Belastingdienst en de deelnemende partijen.

Het staat de Belastingdienst vrij om de marktconsultatie – om welke reden dan ook – te beëindigen.

3.5.5 Vertrouwelijkheid

Gelet op de aard en omvang van de marktconsultatie is de informatie die tijdens de marktconsultatie door de Belastingdienst wordt verstrekt in uitgangspunt openbaar, in die zin dat:

- de deelnemer mag de gegevens die de Belastingdienst in verband met deze marktconsultatie verstrekt alleen gebruiken voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verstrekt. Behoudens schriftelijke toestemming van de Belastingdienst, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of gedistribueerd, anders dan voor het doel van het verzoek;
- de Belastingdienst is gerechtigd om deze informatie – waarvan verslagen worden opgesteld - te betrekken bij het opstellen van de aanbestedingsdocumenten en te gebruiken in de ambtelijke en bestuurlijke discussies die gevoerd worden bij de voorbereiding van een aanbestedingsprocedure;
- deze informatie kan worden gebruikt voor een terugkoppeling aan de deelnemers in de vorm van een algemeen, geanonimiseerd verslag van de antwoordrichtingen, welk verslag openbaar zal worden gemaakt. Prijzen en/of tarieven zijn uitgesloten van bekendmaking.

3.5.6 Gelijkheid van informatie

De marktconsultatie is uitsluitend bedoeld om informatie te ontvangen van potentiële inschrijvers. De marktconsultatie is dus niet bedoeld om deze (mogelijke) potentiële inschrijvers te voorzien van informatie.

Alle deelnemers ontvangen dezelfde informatie, te weten het voorliggende marktconsultatiedocument met bijlagen. Het is niet de bedoeling om tijdens de marktconsultatie aanvullende of andere informatie te verstrekken.

Mocht tijdens de marktconsultatie toch wezenlijke informatie worden verstrekt, dan zal deze informatie zo snel mogelijk op schrift worden gesteld en aan de andere deelnemers worden verstrekt (als bijlage bij het marktconsultatiedocument). Het marktconsultatiedocument met bijlagen, het geanonimiseerde algemene verslag van de antwoordrichtingen op de gestelde vragen en de schriftelijke terugkoppeling van de Belastingdienst naar aanleiding van de marktconsultatie, zullen tijdens de mogelijk volgende Europese aanbesteding, onderdeel uitmaken van de aanbestedingsdocumentatie.

4 Beschrijving vraagstelling specificatieomgeving WWU

4.1 Context

De Belastingdienst voert wetten uit en zorgt voor handhaving van deze wetten. Deze wetten en de bijbehorende gedelegeerde regelgeving² betreffen belastingheffing, toeslagverstrekking en in-, door- en uitvoer van goederen. De Belastingdienst heeft naast de Nederlandse wetgeving ook vaak te maken met EU- en andere internationale wetgeving.

In wetgeving wordt beschreven wie in welke rol en onder welke voorwaarden welke rechten en/of plichten heeft. Dit maakt dat ook de interactie tussen de burgers en bedrijven en de overheid is beschreven.

De wetgeving vormt daarmee ook de basis voor de eisen die aan de inrichting van interactie tussen de burgers en bedrijven en de overheid worden gesteld. Deze inrichting wordt door de Belastingdienst samen met de omgeving vormgegeven en gerealiseerd.

Om uitvoering van het heffen van belastingen zoveel mogelijk te standaardiseren is de Algemene wet inzake rijksbelastingen (Awr) opgesteld. Deze algemene wet beschrijft op hoofdlijnen de rechten en plichten van de belastingplichtigen / inhoudingsplichtigen, van de inspecteur en van de ontvanger. Om uitvoering van het verstrekken van inkomensafhankelijke regelingen zoveel mogelijk te standaardiseren is de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) opgesteld. Deze beschrijft op hoofdlijnen de rechten en plichten van de toeslaggerechtigden, van de inspecteur en van de ontvanger. Voor de Douane is de Algemene Douanewet (Adw) opgesteld, ter implementatie van het Communautair Douanewetboek van de EU en voor een goede uitvoering van de door Nederland gesloten internationale verdragen inzake douaneaangelegenheden. Overkoepelend voor de overheid bestaat de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Deze wet beschrijft op hoofdlijnen de rechten en plichten van de burgers/bedrijven en van de overheid ten aanzien van bijvoorbeeld aanvragen voor beschikkingen (b.v. vergunningen), beroep en bezwaar. Daarnaast zijn er nog andere algemeen geldende wetten bv. de Archiefwet 1995, de Wet bescherming Persoonsgegevens (Wbp) en de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer. Bij de uitvoering van een materiewet (bv. de Wet op de omzetbelasting 1968) dient ook voldaan te worden aan de algemeen geldende wetten waarvan er hierboven enkele zijn genoemd.

Wetgeving wordt met opzet zoveel mogelijk onafhankelijk geformuleerd van de inrichting van de uitvoering en van de uitvoeringsorganisaties. Wetten en daarop gebaseerde regelingen laten, hoewel ze op veel punten precies zijn, ruimte voor uitvoeringsorganisaties om keuzes te maken over de wijze van uitvoering. Deze keuzes worden vastgelegd in uitvoeringsbeleid. Waar dit uitvoeringsbeleid externe werking heeft (burgers en bedrijven worden er direct door geraakt) wordt het vastgelegd in beleidsregels. Waar het intern werkt, wordt het vastgelegd in werkinstructies ed.³ Uitvoeringsbeleid leidt tot invulling of aanscherping van de wettelijke eisen ten aanzien van de inrichting van de uitvoering, uiteraard altijd binnen de kaders van de desbetreffende wetgeving.⁴

---

² We gebruiken hiervoor verder de term 'wetgeving'. Dat betreft dus wetten in formele zin (zoals tot stand gebracht door regering en parlement gezamenlijk), algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen.

³ Die zijn overigens niet altijd alleen gericht op de primaire processen van belastingheffing etc. Ze kunnen ook gericht zijn op de bedrijfsvoering, bv. om informatie te genereren over prestaties van de organisatie.

⁴ Daarnaast kan jurisprudentie invulling geven aan de wetgeving en beleidsregels of nopen tot aanpassing daarvan, en dus relevant zijn voor de eisen. Omdat rechterlijke uitspraken altijd eerst in beleidsregels of wetgeving landen, worden deze hier niet als een zelfstandige bron van wijziging van eisen gezien; ze werken erin door via wijziging van wetgeving en beleidsregels.

Wetgeving en uitvoeringsbeleid zijn geformuleerd in natuurlijke taal. Hoewel conventies en regels gelden voor de redactie van wetgeving die zijn neergelegd in de Aanwijzingen voor de regelgeving, zit er toch tamelijk veel variatie in de wijze waarop wetgeving is geformuleerd. Daardoor bevat wetgeving veel interpretatiemogelijkheden en is het niet eenvoudig om eisen hieruit eenduidig te destilleren en om te zetten in specificaties voor systemen. Een formele natuurlijke taal⁵ biedt hiervoor betere mogelijkheden.

Daarnaast worden sommige onderdelen van de wetgeving door de wetgever vanzelfsprekend geacht (bv. de verhouding tussen een specifieke wet en de Algemene wet bestuursrecht) en daarom impliciet gelaten. Om diensten eenduidig te kunnen beschrijven moeten ook de relevante impliciet gelaten onderdelen expliciet worden gemaakt.

Om tot eenduidige, valide (en te valideren) eisen aan de inrichting van bedrijfsonderdelen en applicaties te komen, is dus analyse, explicitering en aanvulling nodig.

Dit is en blijft werk voor deskundigen.

4.2 Probleemstelling

De belangrijkste problemen van de Belastingdienst in relatie tot de specificatieomgeving zijn als volgt:

- De traceerbaarheid en de valideerbaarheid van de specificaties voor de uitvoering van wet- en regelgeving is (gezien in de tijd) niet geborgd.
- De tussenresultaten die ontstaan tijdens het opstellen van specificaties zijn niet of onvoldoende vastgelegd.
- Er is geen gestandaardiseerde manier om van wet- en regelgeving naar specificatie te gaan. Dit kan leiden tot inconsistenties in implementatie van wet- en regelgeving.
- Er is een gebrek aan kennisborging en de leercurve is te hoog.
- Omdat burgers en bedrijven steeds meer willen werken in de actualiteit, moet er meer geautomatiseerd worden en daarmee worden bovengenoemde problemen versterkt.

Bovenstaande heeft de volgende gevolgen voor de voortbrenging van informatievoorziening:

- Het duurt te lang en kost te veel om veranderingen van wet- en regelgeving in uitvoering te nemen.
- De doorlooptijd en kosten van veranderingen nemen over de jaren heen eerder toe dan af.
- Specificatiefase kost steeds groter deel van de totale doorlooptijd van veranderingen.

Met een specificatieomgeving voor wendbare wetsuitvoering wil de Belastingdienst komen tot een betere voortbrenging van informatievoorziening:

- Door standaardisatie van de weg om te komen van wet- en regelgeving en beleid tot specificaties voor processen en applicaties.
- Door specificaties traceerbaar te maken naar wet- en regelgeving en vice versa.
- Zodat impact van veranderingen in wet- en regelgeving op de uitvoering sneller bepaald kunnen worden.

4.3 De huidige situatie

De Belastingdienst wil de processen, de eisen voor (interne en externe) software, communicatiemateriaal snel kunnen aanpassen als de politiek

---

⁵ Formele talen zijn kunstmatige talen waarvan de toelaatbare uitdrukkingen en soms ook de interpretatie eenduidig gedefinieerd is.' (Bron Wikipedia)

wetswijzigingen doorvoert of gerechtelijke uitspraken of maatschappelijke ontwikkelingen daartoe nopen.

Snelheid is echter niet het enige criterium. De Belastingdienst is een belangrijke speler in wat de WRR⁶ in zijn rapport noemt de iOverheid. Die iOverheid kenmerkt zich door vernetwerking en verknoping van informatiestromen, aldus de WRR. De Belastingdienst is een grootgebruiker, verwerker, veredelaar en verstrekker van gegevens en neemt de verantwoordelijkheid die hier bij hoort.

De Belastingdienst draagt er zorg voor dat gegevens kwalitatief goed zijn, dat uitwisseling op goede gronden plaatsvindt, dat de wijze waarop we informatie vergaren en gebruiken transparant is en dat we die kunnen verantwoorden.

Met de huidige werkwijze van voortbrengen van IV ervaren we een aantal problemen. De meest essentiële daarvan binnen de afbakening van deze visie zijn:

- De vertaling van (de omvangrijke) wetgeving en uitvoeringsbeleid naar eisen voor processen en applicaties kost veel tijd;
- Wetgeving en uitvoeringsbeleid zijn niet herkenbaar in ontwerpproducten, de (inhoud van) ontwerpproducten is niet traceerbaar/reproduceerbaar naar de wetgeving;
- De vertaling naar eisen is moeilijk te besturen, de werkwijze is onduidelijk, verloopt grotendeels impliciet en er is veel schaarse expertise bij nodig;
- Wetgeving en uitvoeringsbeleid zijn moeilijk toegankelijk. Er is geen adequate ondersteuning om goed te kunnen zoeken in wetgeving en uitvoeringsbeleid en om gevonden resultaten adequaat in samenhang te kunnen beheren en te kunnen annoteren. Dit vormt een zeer hoge drempel in het gebruik van wetgeving ten behoeve van de IV-voortbrenging.

Een overzicht van gebruikte hulpmiddelen en methoden in de huidige situatie is opgenomen in bijlage 1.

4.4 Wat willen we in de nieuwe situatie?

In de nieuwe werkwijze van voortbrengen van IV willen we de hiervoor geschetste problemen oplossen met:

- Een aanpak die de weg van wetgeving en uitvoeringsbeleid naar eisen in enkele concrete, expliciete stappen ondersteunt, bestuurbaar maakt, en waarmee eisen eenduidig traceerbaar zijn naar de bron. In deze aanpak wordt kennis die reeds besloten ligt in wetgeving en beleidsregels optimaal gebruikt en vastgelegd voor gedeeld gebruik.
- Ondersteuning voor de aanpak in de vorm van tooling voor de te doorlopen stappen, waarin de tussenresultaten goed kunnen worden vastgelegd en worden beheerd en die traceerbaarheid van eisen naar de bron ondersteunt.

Het expliciet maken en vastleggen van kennis uit wetgeving en uitvoeringsbeleid met bronvermelding geeft de mogelijkheid om veel flexibeler te worden in de inrichting van bedrijfsonderdelen en applicaties. Bij wijzigingen kan de vastlegging worden geraadpleegd en kan de Belastingdienst zo bepalen welke delen van de inrichting worden geraakt.

In de afgelopen jaren is de aanpak wendbare wetsuitvoering verder uitgekristalliseerd. Deze aanpak is te vinden in de Visie wendbare wetsuitvoering en de bijbehorende documenten.

---

⁶ Wetenschappelijke raad voor regeringsbeleid, zie www.wrr.nl

Een eerste invulling van tooling heeft plaatsgevonden. In 2014 heeft de Belastingdienst een Europese aanbesteding gehouden voor de annotatieomgeving voor wendbare wetsuitvoering. De aanbestedingsdocumenten voor deze aanbesteding zijn te downloaden op <https://www.tenderned.nl/tenderned-web/aankondiging/detail/samenvatting/akid/78378298ba494833538c62e2adcaa23d>
Deze annotatieomgeving is inmiddels beperkt in gebruik binnen de Belastingdienst.

Nu wil de Belastingdienst de volgende stap zetten namelijk het ondersteunen van het ontwikkelen en beheren van specificaties op basis van wetgeving en uitvoeringsbeleid.

Door de regels uit wetgeving en uitvoeringsbeleid expliciet te hanteren bij het uitvoeren van onze activiteiten nemen fouten af, zal de Belastingdienst efficiënter worden en wordt eenheid in de uitvoering ondersteund.

4.5 Achtergrondinformatie

In 2014 heeft de Belastingdienst een Europese aanbesteding gehouden voor de annotatieomgeving voor wendbare wetsuitvoering. De aanbestedingsdocumenten voor deze aanbesteding zijn te downloaden op <https://www.tenderned.nl/tenderned-web/aankondiging/detail/samenvatting/akid/78378298ba494833538c62e2adcaa23d>

Achtergrondinformatiedocumenten met betrekking tot de huidige marktverkenning zijn als separate bijlagen bij deze marktconsultatie te downloaden. Het betreft de volgende documenten:

- Visie wendbare wetsuitvoering
- Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels;
- Eisen en wensen specificatieomgeving diensten (Excelsheet);
- Schermenontwerpen producten en diensten;

5 De marktconsultatie-vragen

De Belastingdienst is op zoek naar een dienst die invulling geeft aan de in paragraaf 4.4 beschreven gewenste situatie, te weten een:

- Specificatieomgeving,
  - zoals geschetst in de presentatie ‘Schermenontwerpen producten en diensten’ (Bijlage 5).
  - conform de lijst met wensen en eisen (Bijlage 4).
- Wijze om te komen tot specificaties (binnen het kader van de aanpak voor wendbare wetsuitvoering.)

De mate waarin en de wijze waarop is een resultaat van onderhavige marktconsultatie.

Het uitgangspunt in deze marktconsultatie is dat maximaal gebruikt gemaakt wordt van de expertise uit de markt. De markt wordt beschouwd als expert. Na evaluatie van de beantwoording moet duidelijk worden:

- Inzage in de wijze waarop de markt de huidige problemen kan ondervangen met expertise en oplossingen uit de markt;
- Welke sourcingstrategie passend is.
  - Inzage in hoeverre er sprake is van een innovatief karakter van de opdracht;
  - Hoe de scope van een mogelijk aanbestedingstraject afgebakend wordt;
- Welke implementatiestrategie passend is;
- Welke kostenstructuren er mogelijk zijn.

5.1 Antwoordinstructie

De beantwoording dient gestructureerd aangeleverd te worden en de vraagstelling zoals in dit hoofdstuk is opgenomen, te volgen.

Ten behoeve van de evaluatie van de beantwoording is het wenselijk dat:

- De beantwoording kort en bondig is. Niet relevante uitweidingen worden niet op prijs gesteld;
- Eventuele documentatie in aparte bijlagen wordt opgenomen;

Het is toegestaan om niet alle vragen te beantwoorden en slechts te vragen te beantwoorden waarvan de leverancier van mening is dat de beantwoording van toegevoegde waarde is voor de Belastingdienst.

5.2 Bedrijfsgegevens

Bedrijfsgegevens	
Officiële naam en rechtsvorm	
Vestigingsadres	
Postcode en plaats	

Bedrijfsgegevens	
Postadres	
Postcode en plaats (postadres)	
Land van vestiging	
Contactpersoon voor deze procedure	
Functie contactpersoon	
Telefoon	
e-mail adres	
Internetadres	
Eventuele opmerkingen en/of bijzonderheden	

5.3 Vragen in het kader van de gewenste oplossing

1. Een eerste opzet van eisen en wensen ten aanzien van de specificatieomgeving is opgenomen als separate excel bijlage. Kunt u aangeven in hoeverre deze eisen en wensen haalbaar zijn en/of welke eisen en wensen u zou aanpassen of toevoegen?
2. Welke (open) standaarden/ methoden (bijvoorbeeld proces, regel en gegevensmodellering) moet de Belastingdienst afdwingen bij de inkoop van een specificatieomgeving?
3. In hoeverre is hetgeen wij vragen specifiek ten opzichte van reeds bestaande standaarden/methoden en hoe ten opzichte van reeds bestaande (deel) oplossingen zowel proprietary als open source?
4. Welke overeenkomsten met reeds bestaande oplossingen elders in de markt ziet u?
5. Welke standaarden/methoden en oplossingen ziet u om invulling te kunnen geven aan de specificatieomgeving;. Indien u een deel van de oplossing kan invullen, geef dan aan hoe de deeloplossing zich verhoudt tot de totaaloplossing en de daarbij behorende interfaces?
6. Op welke punten past wat de Belastingdienst wil, generiek in de door u geboden oplossing en hoeveel hiervan is specifiek?
7. Kunt u inzicht geven in de wijze waarop u de specificatieomgeving wil gaan leveren met uw expertise, voorgestelde methoden en oplossingen?
8. Welke toekomstige ontwikkelingen voorziet u ten aanzien van de gevraagde oplossing (roadmaps, hypecycles)?

5.4 Vragen in het kader van de sourcing

De wijze waarop de gevraagde oplossing in de markt gezet kan worden is onder andere afhankelijk van de volgende aspecten:

- De mate waarin standaardoplossingen kunnen voorzien in de gevraagde functionaliteit;
- De mate waarop er sprake is van ontwikkeling van maatwerkprogrammatuur.

- De mate waarin onderscheid gemaakt kan worden tussen het ontwikkelen van methoden om specificaties traceerbaar te maken naar wet- en regelgeving en de implementatie van de methoden in ondersteunende tooling;
- De mate waarin onderscheid gemaakt kan worden tussen functionele eenheden in de gevraagde oplossing;
- De mate waarin er sprake is van een innovatief karakter;
- De mate waarin de gevraagde oplossing inzetbaar is voor andere klanten dan de Belastingdienst.

Indien er sprake is van een innovatief karakter dan hanteert de Belastingdienst de volgende uitgangspunten:

- In opdracht van de Belastingdienst ontwikkelde methoden en standaarden worden door de Belastingdienst openbaar gemaakt en dienen kosteloos gebruikt te kunnen worden door derden;
- De Belastingdienst heeft geen belang bij het intellectueel eigendom van eventueel te ontwikkelen maatwerkprogrammatuur. De Belastingdienst wenst wel het gebruiksrecht op de oplossing..
- Bij verdere interesse vanuit de Rijksoverheid of andere aanbestedende diensten die te maken hebben met het traceerbaar maken van specificaties naar wetgeving en vice versa is het toegestaan om het gebruiksrecht te verstrekken voor de in opdracht van de Belastingdienst ontwikkelde maatwerkprogrammatuur.

Bij de beantwoording van onderstaande vragen dient u rekening te houden met de hierboven aangegeven aspecten en daar waar mogelijk naar te refereren.

9. Welke mogelijkheden tot verwerving en implementatie (functioneel en technisch) van (deel) oplossingen zou u de Belastingdienst adviseren? Denk hierbij aan de mate waarin specificaties van te voren vastgelegd moeten worden in een programma van eisen, de onderverdeling in percelen, het type procedure (BVP, concurrentie gerichte dialoog, innovatief partnership enz)
10. Kunt u inzage geven in de wijze waarop de scope van een mogelijk aanbestedingstraject volgens u afgebakend moet worden;
11. De Belastingdienst wil het intellectueel eigendom van de methode om tot een oplossing te komen en wil deze beschikbaar stellen als een open methode. Hoe ziet u na het tot stand komen van de oplossing het intellectueel eigendom van de geleverde producten? Toelichten wat dit betekent in verband met openbare aanbesteding en innovatieve partnership en gebruik binnen de rijksoverheid.
12. Indien er sprake is van een innovatief karakter ten aanzien van de gevraagde oplossing, kunt u ingaan op de volgende deelvragen:
  - a) Bent u bereid om te investeren in de oplossing met als doel deze te ontwikkelen oplossing verder te commercialiseren?
  - b) Welke kennis moet de Belastingdienst inbrengen?
  - c) Wat is volgens u het gemeenschappelijke belang?

5.5 Vragen in het kader van de implementatie

13. Op welke wijze is deze oplossing te implementeren binnen de Belastingdienst. Wat zijn belangrijkste implicaties voor Belastingdienst? (randvoorwaarden, doorlooptijden, impact op ICT infrastructuur en dergelijke)

14. In welke mate kan de verantwoordelijkheid van een implementatie van een specificatieomgeving bij een leverancier belegd kan worden; (Resultaatverplichting goed idee of hoe te sturen?)
15. Hoe eenvoudig is de aangeboden oplossing te gebruiken en in hoeverre is opleiding noodzakelijk. Denk hierbij aan verandermanagement, competentieproblemen en niet (alleen) gebruiksgemak van de methode en de oplossing.
16. Welke kostenstructuren zijn er mogelijk? Denk hierbij onder andere aan de oplossing, licenties, onderhoud, implementatie en opleidingen;

5.6 Input leverancier

17. Welke additionele informatie wilt u mee geven aan de Belastingdienst ten aanzien van aspecten welke nog niet geraakt zijn in de voorgaande vragen?

Bijlage 1 Hulpmiddelen en methoden in de IV-keten

Onderstaande lijst geeft een indruk van de hulpmiddelen en methoden die binnen de IV keten gebruikt worden om het gehele applicatie portfolio van de Belastingdienst voort te brengen. Niet alle applicaties bevatten fiscale- of wetkennis.

Hoofdprocesgebied	Procesgebied	Hulpmiddelen
Strategie, Ontwerp en Inrichting IV-keten		
Architectuur	Enterprise Architecture	BizzDesign Architect Architect repository Archimate (notatiewijze)
Portfolio management		
Wijzigingenbeheer		
Ontwerp	Modelleren	BizzDesigner (procesmodellering) PowerDesigner (datamodelering), UML (functionele modellering), BMG Bericht Meta Gegevens en GDB Geïntegreerd Document Beheersysteem
	Ontwerpen (ICT Services),	BOA (ontwerp- en constructieprincipes) Jetbrains MPS / FMDD XMLSpy (ontwerp ML definities), Rat. Software Architect (UML modellering)
	Methodisch werken	Lineair Application Development Volmac (LAD) Systeemontwikkelmethode Rational Unified Process Rational Method Composer RUP Reisgids, templates Use Case Driven SCRUM (IT variant) (geen product in gebruik)
	Design / Technisch Ontwerp	AllFusion:Gen (Technische constructie), Rational Software Architect, Powerbuilder workbench
Transitie		
Testen	Programma-/Unit - Test, Testen	Noregrets (zelfbouw) TestComposer Junit, Spring-test, dbunit, derby, easymock (open source frameworks en producten)
	Testen (van ICT Services)	HP ALM
Project management		MS-Project
Documentbeheer	Change management	Harvest, Trilogy, ClearQuest (wordt uitgefaseerd), Jira UCM

Hoofdprocesgebied	Procesgebied	Hulpmiddelen
Requirements management	Requirements management	
Kennis-managemett		
Evalueren		
	Coderen / Genereren	AllFusion:Gen, ReportComposer, DataComposer, Blaze, Casedok, CBD componenten XMLBooster, TS Queue tool, Dynamic Plan Exit, Cross Reference Tool, Bindwizard, Atlas Ontw.tools, ObjectList+, GenIE Rat. Software Architect, RSA Plugins, XMLSpy, Altova MissionKit, OSS componenten, frameworks (Hibernate, Spring, Log4J, iText, Castor, MyFaces, Dozer, DWR, etc) Powerbuilder workbench, PB Browser, PB Delta, PB Doc, PB Paste, PFC/PFB foundation class libraries, XMLSpy, SQR ontwikkelomgeving
	Build & Continuous Integration	GuardIEn/XOS Maven (buildmanagement, repositories) CruiseControl (scheduling), Hudson
	Software Configuration Management	GuardIEn / XOS, Host Encyclopedia CA Endevor Rational ClearCase Powerbuilder workbench, Harvest, Nexus, Git
	SC&D	GuardIEn/XOS, OCI, GDI Endevor/GDI, Enterprise Change manager CICS Configuration Management, Richtlijnen Controle Tooling, Acteto, GDI frontoffice tooling WHS AutoDeployment, deployment guidelines (Webhosting services) Uit Unix hosting service
	Hosting service (incl. aansluitvoorwaarden)	z/OS, CICS, DB2, TWS, Batch, JCL, Storage, MQS, FTD, RACF, JES2, Werkplekken, USS, Gen Runtime Webhosting service, AIX, z/OS (incl. aansl. Voorwaarden), DB2, RACF, CTG, MQS Sybase ASE, AIX, MF Connect PB Runtime

Hoofdprocesgebied	Procesgebied	Hulpmiddelen
	Quality metrics,	RSA plug-ins, Maven plug-ins en Maven dashboard Powerbuilder CodeAnalyzer. QSM, Scope Eigenbouw en open source tooling irt SIG metrics (onderhoudbaarheid)

De volgende methoden worden momenteel gebruikt binnen de IV-Voortbrenging:

Methode / Techniek	Bron	Boek / Publicatie	Opmerking
Methode voor architectuur bedrijven	Open Group,	Togaf™ The Open Group ISBN 978 90 8753 230 7	Togaf wordt als framework gehanteerd. Op vraagstukken waar de huidige werkwijze geen antwoord heeft, wordt de zienswijze van Togaf gehanteerd.
Methode Informatie-architectuur	Panfox / Ordina, 1997	Informatiearchitectuur, de infrastructurele benadering v.d. Sanden/Sturm ISBN 90-801270-3-5	Deze methode wordt situationeel toegepast. Momenteel loopt er een discussie in de gebruikersgroep Architectuur en ontwerp over de vraag: Waar en wanneer passen we deze methode toe in de IV-keten.
Methode proces-architectuur	Ordina, 2009	Procesarchitectuur als veranderinstrument Obers/Achterberg ISBN 978 90 8753 550 6	Voor het uitwerken van de bedrijfsslaag (bedrijfsprocessen en werkprocessen) wordt deze methode gehanteerd.

In de loop van 2010 is Archimate als eenduidige notatiewijze voor architectuurmodellen geïmplementeerd.

Methode / Techniek	Bron	Boek / Publicatie	Opmerking
Notatiewijze	Open Group,	'ArchiMate Specification' ISBN 978 90 8753 502 5	Archimate wordt marktconform gebruikt. Momenteel is versie 2 de standaard die wordt gebruikt binnen de Belastingdienst.

Bijlage 2   Visie wendbare wetsuitvoering

Dit document is separaat beschikbaar op Tendered.

Bijlage 3   Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Dit document is separaat beschikbaar op Tendered.

Bijlage 4 Eisen en wensen specificatieomgeving diensten

Dit document is separaat beschikbaar op Tendered.

Bijlage 5 Schermenontwerpen producten en diensten

Dit document is separaat beschikbaar op Tendered.